

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi
si vsaka beseda Din 1.20.

Sedemdesetletnica mariborskega bogoslovja.

Letošnje leto je za lavantinsko škofijo jubilejno leto, ker obhajamo 70 letnico premestitve škofovskega sedeža iz Sv. Andraža na Koroškem v štajerski Maribor. Dne 4. septembra 1859 je škof Slomšek slovesno vzel v posest novo svojo stolnico sv. Janeza Krstnika v Mariboru. Ta dogodek je velevažen ne samo v verskem, marveč tudi v narodnem oziru. Slomšek se je po dolгих naporih in bojih posrečilo pridobiti za lavantinsko škofijo ter ji pridružiti okoli 200.000 Slovencev mariborskega okrožja, ki so bili pri razdelitvi in omejitvi škofij za časa cesarja Jožefa II. leta 1786 priključeni graški škofiji. Ako bi bili ostali pod graško škofijo, bi bili v največji nevarnosti ponemčenja, kar bi bilo imelo za posledico, da bi pri razmejitvi med Avstrijo in Jugoslavijo po svetovni vojni bili najbrž izgubljeni za našo narodno državo.

V tem za škofijo važnem jubilejnim letu se tudi obhaja 70 letnica mariborskega bogoslovja, kojega ustanovitev je škofu Slomšku delala največ skrbi ter zahtevala največ žrtv. Ko so bile vse ovire odstranjene, vse težave premagane in potrebne priprave izvršene, je mogel Slomšek 14. oktobra 1859 slovesno otvoriti novo bogoslovno slemenišče in učilišče v Mariboru. Preteklo nedeljo in ponedeljek (13. in 14. oktobra) se je sedemdeseta obletnica tega za našo škofijo velepomembnega dogodka v mariborskem bogoslovju slovesno obhajala.

Sedemdesetletnica mariborskega bogoslovja ni notranja stvar našega škofijskega bogoslovnega zavoda, marveč je zadeva, ki se tiče vsega slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem in v sosednjih slovenskih krajih. Iz tega zavoda je izšla cela dolga vrsta mož, ki so kot dušni pastirji delovali za dušni blagor ljudstva, kot njegovi iskreni prijatelji pospeševali njegovo gospodarsko blagostanje, kot njegovi učitelji širili narodno prosveto in omiko ter kot njegovi vodniki stali na braniku njegovih političnih in narodnih pravic. Svoje delo med narodom je slovenska duhovščina vršila po načelih in zgledih velikega Slomškega in zato je bilo njeno kulturno delo blagoslovljeno in njeno narodno delo za ljudstvo rešilno.

Dr. Hohnjec je na akademiji v bogoslovju v ponedeljek zvečer pred izbra-

nim občinstvom o tem govoril ter med drugim povdarjal naslednje: Slomšek, veliki naš vzornik, je veljavo in važnost malega našega slovenskega naroda ocenjeval po njegovem poklicu k članstvu božje države. V tej državi ni zatiranja razlik v jeziku, šegah, postavah in napravah posameznih narodov, marveč vlada stroga enakopravnost, ker so tudi narodi sinovi istega nebeskega Očeta, kateremu morajo služiti v isti veri. Slomšekova življenjska skrb je bila izoblikovati naš narod v dobrega in dostojnega člana božje države. Bil je neumoren oblikovalec duše našega naroda in vzgojevalec njegovega značaja. Tako je Slomšek in po njegovem zgledu slovenska duhovščina pojmovala kulturno delovanje med narodom. Kultura je izpopolnjevanje človeške narave na vse strani njenih sposobnosti v duhovnem, moralnem, socialnem, političnem in gospodarskem oziru. Med temi kulturnimi elementi (sestavni deli) mora vladati edinstvo in skladnost. Ako te edinstvi ni, ako na škodo višjih, verskih in moralnih elementov prevladajo nižji materielni (tvarni) elementi, ako se polaga važnost samo na gospodarski napredek, na zunanjo moč, veselje in uživanje, ne more biti govora o kulturnem napredku.

Da je tako pojmovanje kulture pravilno, dokazuje zgodovina narodov in držav, ki spričuje, da so narodi kljub velikim zunanji in tvarni kulturi propadli, ker so zanemarjali moralno in versko stran kulture, ki je njen najvažnejši del. Isto tudi potrjujejo izjave mnogih modernih državnikov. Kot dokaz naj služijo besede, ki jih je spregovoril predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk povodom svečanosti tisočletnice smrti sv. Vavla. O priliki teh svečanosti je 8. konjeniški polk dobil naslov sv. Vavla, in ko mu je dr. Masaryk 27. septembra slovesno izročil zastavo, je rekel: »Življenje sv. Vavla uči, da je življenje in zdravje naroda osnovano na prosveti in nravnosti, in sicer na nravnosti, ki je posvečena s pravo pobožnostjo.«

Slomšku in slovenski duhovščini gre hvala za to, da je naš narod obvarovan nesreče prevelike kulturne razcepljenosti ter da je v našem narodu večja kulturna edinstvo, kakor pri drugih, na primer pri francoskem. Pisa-

telj Pavel Seippel je spisal knjigo »Dve Franciji«. Na eni strani verna katoliška Francija, na drugi svobodomiselná Francija. To sta dva ločena tabora, med katerima gre prepad kakor med dvema svetoma. Kar je enemu sveto, je drugemu smešno; kar je enemu resnica, je drugemu zmota in praznoverje; kar je enemu podlaga vse kulture, je drugemu blodnja in prevara. Da pri nas še ni tako poostrenega nasprotstva, da nekrščanska Slovenija ni tako močna, da bi mogla premagati verno krščansko Slovenijo, za to gre hvala takšnim možem, kakor so bili Slomšek in tisti, ki so v svojem kulturnem delovanju med narodom sledili njegovim načelom in njegovemu zgledu.

Slomšek je s tem, da je našo narodno kulturo trdno osnoval na krščanski podlagi, prav veliko storil za ohranitev, razvoj in napredek slovenske narodnosti. S te trdne podlage je razvijal svoje delo za gojitev narodne zavesti med našim ljudstvom, za izpopolnitev slovenskega jezika in za širjenje narodne prosvete. S te podlage je tudi vodil borbo za enakopravnost slovenskega jezika v javnem življenju. V prejšnji državi te enakopravnosti ni bilo. Slovenščini je bila zaprta pot v šole in urade, samo po cerkvah je še imela svoje zatočišče. Vzporedno z borbo za uveljavljanje slovenskih pravic v šoli in v uradu je šlo delo za izobrazbo ljudstva in vseh njegovih slojev. Da bi imelo ljudstvo dovolj izobraževalnih delavcev, je Slomšek v novoustanovljenem bogoslovju vnel bogoslovce za delo po svojih načelih in izkušnjah. Priporočal jim je trojno ljubezen: 1. ljubezen do sv. katoliške Cerkve; 2. ljubezen do lavantinske škofije; 3. ljubezen do domovine, ki naj obsega ljubezen do ljudstva in njegovega jezika, pa spoštovanje do zakonite oblasti in do domovinskih naprav.

Slomšekovo izročilo je bilo duhovščini naše škofije sveto. Delovala je na književnem, znanstvenem, socialnem in gospodarskem polju ter tako množila zaklad kulturnih dobrin v našem narodu. S smotreno organiziranim in požrtvovalno izvrševanim izobraževalnim delom je ta zaklad širila med ljudstvom. S tem je veliko pripomogla k temu, da je po besedah načelnika proforskega društva za celo državo, ki jih je početkom tega meseca rekel

na občnem zboru tega društva, da je Slovenija edina pokrajina v državi, kjer je ljudstvo na višini kulture zapadnoevropskih držav. Ljudska prosveta je bila tudi najmočnejše orožje, s katerim je naše ljudstvo odbijalo in končno zmagovalno odbilo silne navale germanizacije.

Slomšek je bil naši duhovščini kakor vzor dela, tako tudi simbol (znamenje) trpljenja. Veliko je moral zlasti zadnja

leta trpeti od narodnih sovražnikov. Slovenska duhovščina je, hodeč po Slomškovih stopinjah, tudi delila njegovo trpljenje. To trpljenje je doseglo vrhunec početkom svetovne vojne. Pa je naša duhovščina zmagala in z njo je zmagal slovenski narod. V naši jugoslovanski državi slovenska duhovščina nadaljuje svoje kulturno in narodno delo v smislu one ljubezni, ki je bilo z njo prešinjeno srce Slomškovo.

je zadovoljen s svojim potovanjem skozi Jugoslavijo, ker so postali naši in grški odnosi bratski in je sporazum med obema državama dosežen.

V DRUGIH DRŽAVAH.

O obisku italijanskega kralja pri papežu v novembru pišejo listi z gotovostjo.

Angleški ministrski predsednik Mac Donald se še vedno mudi v Ameriki, vendar so končani njegovi posveti ameriškim predsednikom Hooverjem. O razgovorih med obema državnikoma je bilo izdano za svetovno javnost obvestilo, v katerem se naglašajo, da bosta ameriška in angleška vlada delovali za ohranitev svetovnega miru in je vojna med obema državama izključena. Mac Donald obiskuje še znamenitejša ameriška mesta in bo iz New Yorka odpotoval nazaj v Evropo. Po zatrdilih časopisja bo Mac Donaldov obisk vrnil prihodnje leto ameriški predsednik Hoover, ki bo posetil Evropo.

Samo državna zastava.

Zakon o naslovu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra tega leta določa v členu 30: »Od dneva, ko ta zakon stopi v veljavo, se vobče morejo razobešati in nositi samo državne zastave.« S tem zakonom so zabranjene vse takozvane plemenske zastave: srbska, hrvatska in slovenska. Kako se ta zakon izvaja, zato prinaša beogradski list »Politika« z dne 9. oktobra dokaz v svojem poročilu iz Travnička v Bosni. V tem poročilu javlja sledeče: »Veliki župan travniške oblasti g. Djordje Djordjevič se je danes vrnil s inspekcijskega pota po srezih Zenica, Žepče in ekspozituri Zavidovič. V Žepču je izvršil določbo zakona ter postopal na ta način. Odredil je, da se s prosvetnega doma odstrani srbska zastava. Predno se je to zgodilo, je snel klobuk, se prekrizal in poljubil trobojno srbsko zastavo, pod katero je kot polkovnik sodeloval v vojnah. Nato je izročil to zastavo predsedniku uradniškega kluba v Žepču ter mu priporočil, naj to zastavo shrani v domu društva, da pa razobesi državno zastavo, pod koje okrilje od zdaj spadajo vse plemenske zastave. Oči starega pol-

kovnika (velikega župana) so bile polne solz ter je od razburjenosti komaj govoril. Prisotne, med katerimi so bili ljudje vseh treh plemen in treh ver, je to pretreslo do dna duše. Ta čin je na prisotne tako uplival, da je eden izmed uglednih Hrvatov šel v dom Hrvatske seljačke sloge ter tam sporočil, kaj se je zgodilo pred srbskim prosvetnim domom. Nato so z doma Hrvatske seljačke sloge sami člani brez vsake naredbe odstranili svojo plemensko zastavo. Ko je potem veliki župan šel mimo te zgradbe ter opazil, da je hrvatska zastava odstranjena, je brez vsake besede šel v dom in z njim navzoči. V domu je vprašal, kaj je z zastavo. Ko so mu rekli, da so jo sami odstranili, je želel, da mu jo prinesejo. Ko mu je bila prinešena, je snel klobuk ter poljubil hrvatsko zastavo z istim spoštovanjem, kakor malo prej srbsko zastavo. Ponoivši prejšnje besede je dostavil, naj od zdaj negujejo državno zastavo kot znamenje ljubezni do Njegovega Veličanstva kralja in do kraljevine Jugoslavije, naše velike domovine. — Državna zastava je, kakor znano po barvah tako sestavljena: modra—bela—rdeča.

ZA NEDELJO

Kontardo Ferrini.

Spominski dan 17. oktober.

Marsikomu bi se hotelo zdeti neverjetno: vseučilišni profesor, znan in priznan učenjak, sredi novodobnega mestnega življenja — in svetnik. A vendar je to resnica, vesela resnica, je to Kontardo Ferrini.

Rodil se je 4. aprila 1859 v Milanu. Njegov oče je bil profesor naravoslovja, pa globoko veren, ravno tako tudi njegova mati. Že od zgodnje mladosti je kazal ljubki in nadarjeni deček znamenja velike pobožnosti. Pa se je še zelo povečala po njegovem prvem sv. obhajilu, ki ga je prejel star dvanajst let. Posebno je bil navezan na sv. pismo. Da bi ga bolje umeval, se je kot dijak učil hebrejskega in grškega jezika. Krasnih listov sv. apostola Pavla se je naučil celo na pamet. Vse življenje mu je ostalo sv. pismo njegova najljubša knjiga, ki mu je dajala trdno vero in ga učila prav živeti.

Star komaj 17 let je prišel na visoko šolo v Paviji, da bi študiral pravo. V teh letih so se mu približale najrazličnejše skušnjave, ki so pretile izpodkopati mu vero in uničiti njegovo angelško nedolžnost. Zato se je tem iskrenostjo oklenil Boga. Iskal je njegove luči in pomoči v molitvi, zlasti pa pri najsvetejšem Zakramentu. Kadar je bil v šoli odmor, je skočil v bližnjo cerkev, da je pomolil pred tabernakljem, k sv. maši je hodil skoro vsak dan, sv. obhajilo je sprejemal pogosto. In kakor sam priznava v svojih spisih, mu je molitev in pobožnost do presv. Zakramenta pomagala, da se ni zgubil, da je ostal dober, pa tudi, da je v šoli dobro napredoval, da se je za celo življenje oklenil resnega dela. Povsod je vzbujal s svojim obnašanjem pozornost in ljudje so ga kmalu imenovali Alojzija. Zelo skrbno se je izogibal vsega, kar bi mu utegnilo zatemniti čisto srce.

V NAŠI DRŽAVI.

Bani Jugoslavije.

Razdelitvi države na banovine je sledilo 9. oktobra imenovanje novih banov. Novi bani so sledeči: Za našo dravsko banovino je imenovan kot ban Dušan Sernec, bivši minister za zgradbe in profesor na vseučilišču v Ljubljani. Novi ban je bil rojen 8. julija 1882 v Mariboru. Njegov oče je bil odvetnik in znan narodni delavec. Srednjo šolo je končal v Mariboru, nakar se je povetil tehniki, katero je dovršil v Gradcu, na Francoskem ter v Nemčiji. Kot tehnično naobražen se je udeleževal pri »Splošni električni družbi« na Dunaju, v Trstu in v Ljubljani kot deželni nameščenec. V pokrajinski vladi po prevratu je bil poverjenik za javna dela in leta 1923 je postal profesor na ljubljanskem vseučilišču. 8. februarja 1925 je bil izvoljen za poslanca v narodno skupščino na programu bivše Slovenske ljudske stranke. Zastopal je logaški in radovljiški okraj. Ponovno je bil izvoljen 11. septembra 1927. V Uzunovičevi vladi je bil leta 1927 minister za javna dela.

Banom savske banovine je imenovan dr. Josip Šilović, zagrebški vseučilišni profesor in član vrhovnega zakonodajnega sveta.

Za bana vrbanske banovine je imenovan upokojeni general Svetislav Milosavljevič, minister v pokoju.

Za bana primorske banovine je imenovan dr. Tartaglia Ivan, odvetnik in podžupan mesta Split.

Za bana drinske banovine je imenovan Popović Velimir, minister v pokoju.

Za bana zetske banovine je imenovan Smiljanič Krsta, armijski general v pokoju.

Za bana dunavske banovine je imenovan Popović Daka, bivši minister.

Za bana moravske banovine je imenovan Nestorović Djordje, drž. svetnik v pokoju in član Vrhovnega zakonodajnega sveta.

Za bana vardarske banovine je imenovan Lazić Živojin, pomočnik ministra notranjih poslov.

Novoimenovani bani so dobili pomočnike. Za pomočnika naše dravske banovine je imenovan dr. Otmar Pirkmajer.

Grški ministrski predsednik Venizelos se je na povratku iz inozemstva ustavil v Beogradu. O sprejemu in bivanju v Beogradu je Venizelos izjavil, da